

קידוש צריך להיות במקום סעודה (והיינו בסמוך לו כמב' בשו"ע סי' רע"ג), אלא⁴⁶ כיון שאמירת ההגדה נחשבת לצורך האכילה, ולצורך מותר להפסיק.

שתיה ומעימה בין כוס ראשון לשני

י. סעי' ג', שו"ע: ^{ליוזר}ליזהר שלא לשתות בין ראשון לשני וכו' כדי שלא ישתכר, ובמ"ב (סקט"ז) משמע דווקא יין ושאר משקה המשכר, אבל משקה שאין משכר מותר לשתות. ובשו"ע הרב (סעי' י"ג) כתב, שאם המשקה חמר מדינה והוא באופן שצריך לברך עליו שהכל (דהיינו⁴⁷ שלא היה לפניו בשעת ברכת היין, שאם היה לפניו ברכת היין פוטר כל המשקין ויש מקילים אם היה בדעתו לשתותו אף שלא היה לפניו), ג"כ אסור לשתותו דנראה כמוסיף על הכוסות,

ויש⁴⁸ שכתבו לאסור לשתות גם שאר משקין בכל ענין.

אמנם⁴⁹ לאנשים חלופים שאינם יכולים לערוך הסדר כתיקונו (ובפרט לאלו הבכורים המתענים וחלש לבם) עדיף שישתו איזה משקה, ויכולים אף לטעום פרי⁵⁰ או שאר טעימה, כדי שיתחזקו לערוך הסדר בעוז ותעצומות.

בענין הג' מצות שבקערת ליל הסדר

יא. סעי' ד', שו"ע: מביאין לפני בעה"ב קערה שיש בה ג' מצות, אבל לפני שאר בני ביתו א"צ להניח כסדר הזה (— מ"ב סקי"ז). ויש⁵¹ נוהגים שכל בית אב המחלק מצה לאשתו ולילדיו מניח קערה וג' מצות לפניו אף שיושב בשלחן אחד עם בעה"ב היושב בראש השלחן. בחיי אדם (כלל ק"ל בדיני הסדר בקצרה) כתב "מה שנוהגים שמפסיקים במפה בין מצה

מנהג אבותינו". 46. מקראי קודש שם עפ"י ערוה"ש סי' רע"ג סעי' ד', וכ"ה במעשה אורג — קומרנא שם אפילו לשיטתו שמברכין על הגפן אחר כוס ראשון, כיון שעוסקין באמירת ההגדה הוי קידוש במקום סעודה, ובא"א בוטשאטש סי' רע"ג סעי' ב' כותב "היסח הדעת ושהיית זמן מרובה בין קידוש לסעודה אינו תמיד נוגד לקידוש במקום סעודה וכמו בליל פסח שאמרו חז"ל שמברך שוב ענטי לסעודה ולא די בנטילה לכרפס, משום דאסח דעתיה, ומ"מ הו"ל שפיר קידוש במקום סעודה וכו' וגם שינת ארעי אין בו חשש כעין שאמרו חז"ל נתנמנו וכו' נרדמו וכו' ולפעמים חל נמנום בסדר ההגדה" עכ"ל ועקב החידוש בדבריו הבאתי לשונו. וע"ע מש"כ בסי' תע"ב אות ח' שהמדקקים מקפידים לשתות את כל הכוס דקידוש אף בשאר הכוסות אין שותים אלא רוב כוס, דלדעת השו"ע סי' רע"ד נחשב כקידוש במקום סעודה. 47. כמב' כ"ז בסי' קע"ד סעי' ב' ומ"ב וביה"ל שם. 48. כה"ח סק"מ בשם חמוד משה, ובערוה"ש סעי' ז' כתב שראוי להימנע גם משתיית שאר משקין זולת מים. 49. ויגד משה סי' ט"ז אות י"ד בשם הגה"צ מאונסדורף זצ"ל שהיה בכור והתענה בער"פ היה אוכל מרק אחר קידוש, וע"ע באוצר ההלכות סי' זה סק"ב בשם פלא יועץ ערך הגדה שהבכורות המתענים וחלש ליבם ישתו קאווע או מרק וכדו' קודם קריאת ההגדה. 50. שם, דכ"מ בפוסקים דהוא בכלל שאר משקין (ובכלל זה עוגה מקמח תפוא, וע"ע אורחות חיים סי' תע"א סק"ד דמתיר לספרדים אף מצה עשירה) ופשוט שלא ימלא ח"ו כריסו מהם, אלא יטעם מעט לחזק לבו אם הוא חלוש. 51. עיין בענין זה בארוכה במועדים וזמנים סי' רנ"ו ובויגד משה סי' ב' אות ג', וראוי לנהוג כן עפ"י מה שבארנו להלן אות כ"ח שהמצות שיוצאים בהם ידי חובה לכזית מה"ת צריכים להיות על השלחן בעת אמירת ההגדה, כי הוא לחם שעונין עליו דברים הרבה, וכחיום שהמצות דקות ובדר"כ אין די במצות של ראש הבית כדי חלוקה לכל המסובים, לכן צריך כל בית אב להניח מצותיו על השלחן בעת אמירת ההגדה, וביארנו להלן הערה 154 עפ"י המהרי"ל כי אסור שיהיה מונח על השלחן מצות עד נט"י זולת הג' מצות שבקערה המכוסים במפה, לכן רצוי שכל אחד מהבנים הנשואים יבין קערה עם ג' מצות מכוסים במפה, ועיין עוד טעם שכ"א יעשה לעצמו קערה עם ג' מצות